

pa narediš, če izbereš primeren ploč in vanj vdolbeš luknje, kakeršne ti kaže podoba. Izdolbi pa jih le toliko globoko, da ostane še dno, v katero zvrtaš luknjico za odtok vode. Kadar si to naredil, prereži ploč podolgoma skozi sredo lukenj, konce pa priredi, kakor razločno kaže podoba. Na konce pridejo namreč zareze, v katere se vtakne pločevinast žleb, ki vse skupaj drži. Ker ta žleb vse ploč nekoliko od tal odmika, zato je pod plohom dosti prostora za odtakanje vode in prezračevanje.

„Wiener Landw. Zeitung.“

Pouk o kmetijstvu in sadjarstvu po ljudskih šolah.*)

Šolsko vrtnarstvo povzdiga se na Kranjskem vedno bolj in bolj, in to nekoliko zato, ker se veliko bolj zanimajo učitelji za nje, nekoliko zato, ker se teoretično-praktično izobražujejo v kmetijstvu in sadjarstvu na učiteljskih tečajih v Grmu (prej na Slapu). Da bi se pa šolsko vrtnarstvo še na višjo stopinjo vzpelo v naši domovini in da bi učiteljstvo moglo pravih uspehov tega pouka pokazati in s tem ogreti za prekoristno reč tudi one kraje, koder nočejo še napraviti šolskih vrtov ter vpeljati pouka v kmetijstvu in sadjarstvu, to je namen temu spisu.

Učitelj se dandanes toliko lahko izuri in izuči v kmetijstvu in sadjarstvu, da mu ni potreba poskušati šele samemu, ako dobi v oskrbo šolski vrt in pouk v tej panogi. Saj pa je tudi dobro preiskrbljen z učnimi knjigami, kajti poleg mnogih nemških knjig poučujeta ga med drugimi slovenskimi knjigami obče znano Pirčevo „Vrtnarstvo“ in Dolenčevo „Sadjarstvo“. Tako srečna pa ni učeča se mladina. Ona nima niti ene učne knjige, katero bi mogla, bodisi pri pouku samem, ali pa zlasti kadar izstopi iz šole, rabiti. Vse dosedanje knjige o kmetijstvu in sadjarstvu so za mladino preobširne. Treba

je, da se ji da v roko taka knjižica, po kateri se v šoli uči in katere tvarina ji je vsa znana. Tako knjigo, ne prepisano iz strokovnih knjig, temuč zloženo na podlogi izkušenj pri praktičnem pouku v šoli in sicer izkušenj vseh učiteljev, sestaviti in dati mladini, bodi skrb vseh nas učiteljev. Pri dandanašnjem pouku v kmetijstvu in sadjarstvu po ljudskih šolah pa učitelji nimamo nikakega predpisanega učnega načrta niti določne učne tvarine, niti učbe, po kateri bi poučevali. Vsak poučuje po svoje. Zedinimo se in določimo si enoten učni načrt, enotno učno tvarino in učbo kmetijstva in sadjarstva po šolah našega okraja. V to svrhu podajem Vam učni načrt, učno tvarino in učbo, po kateri uže nekaj let poučujem v ljudski šoli Dolenje-Logaški. Vem, da ta razdelitev ne bode ugajala popolnoma vsem krajem, večkrat se praktične vaje vsled vremena tudi ne morejo tako vršiti, a učitelj si v takem slučaju lahko sam pomaga. Prosim Vas, preberite in preudarite na vse strani

ta načrt, in v dan konferencije naj se po izkušnjah strokovno pretrase, in potem na podlogi tega z združenimi močmi napravljenega načrta, spiše metodično navodilo za pouk v kmetijstvu in sadjarstvu za ljudske šole našega okraja — knjižica primerna mladini.

Učni načrt in učna tvarina.

Kmetijstvo in sadjarstvo poučuje se v ljudski šoli v Dolenjem Logatci po 50 ur na

leto; 25 ur je teoretičnega pouka in 26 ur praktičnih vaj na šolskem vrtu in sicer po eno uro teorije in eno uro prakse v vsakem tednu. Poučujejo se dečki 3. razreda in iz ponavljalne šole. V tem tečaju si morajo pridobiti otroci:

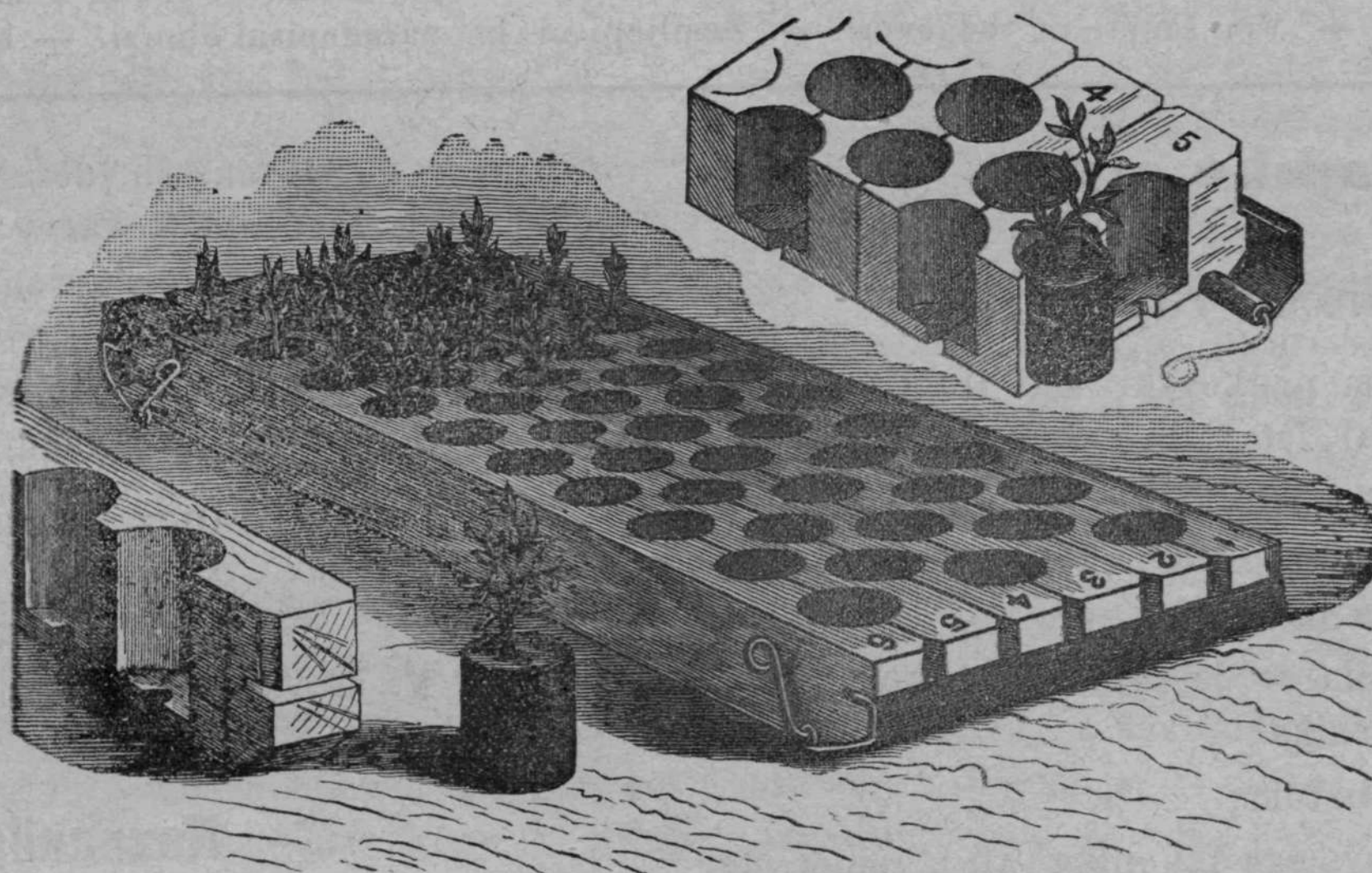
- 1.) nekaj znanja o kmetijstvu sploh,
- 2.) korenito znanje o sadjarstvu,
- 3.) nekoliko vednosti o zelenjadarstvu in cvetličarstvu,
- 4.) vednost o kmetijskih postavah.

V. Ribnikar.

(Konec prih.)

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 97. Kupil sem lani na Čateži na Dolenjskem belega vina, katero mi je došlo ob najhujši vročini, t. j. 25. julija. Pretočil ga nisem precej, in po-

Podoba 1. in 2.

*) Predlog za letošnje okrajno učiteljsko zborovanje v Logatci, da se namreč izda za Logaški okraj učni načrt z učno tvarino in učbo za pouk v kmetijstvu in sadjarstvu po ljudskih šolah ter na podlogi tega spiše metodično navodilo za pouk v kmetijstvu in sadjarstvu — knjižica primerna šolski mladini. Ta predlog pošlje se vsem šolskim voditeljem tega okraja mesec dni pred zborovanjem v pregled, da lahko na dan konferencije vsak svoje izkušnje v tej reči objavi.

kvarilo se mi je tako, kakor kaže pridejani uzorec. En sod istega vina pa je ostalo zdravega. Ko sem bil zapazil, da vino šumi, hitro sem ga pretočil, a pomagalo ni nič. Ali se da vino na kak način popraviti, da bi bilo za rabo, vsaj za jesih? (D. Č. v J.)

Odgovor: Vino je zavrelo, t. j. vnelo se je gnilo kipenje beljakovin. Zavrela se sploh rada prikaže pri nizkem vinu, a še toliko rajša, ako ni vino dostikrat in redno pretočeno, kakor je žalibog na Dolenjskem navadno. Da se Vam ga je izpridilo le en sod, prihaja po našem mnenji od tod, ker ste skoraj gotovo kupili velik sod vina, in ga pretočili v dve manjši posodi. V eno posodo je prišlo prvo, t. j. bolj čisto vino. To je ostalo zdravo. V drugi sod je prišel ostanek, in ž njim tudi manj ali več drožja, katero se je vsled vročine, oziroma kipenja, vzdignilo, pričele gniti (če ni uže poprej začelo) in naredilo iz vina zavrelico.

Sicer pa Vaše vino ni posebno močno bolno. Po svoji izkušnji Vam priporočamo, kar smo lansko leto z najboljšim uspehom naredili pri nekem enako bolnem, a uže bolj pokvarjenem vinu. V posodo z bolnim vinom denite na vsak hektoliter vina $\frac{1}{2}$ $\frac{h}{g}$ dobro stolčenega kovaškega oglja, vsaj toliko drobnega kot proso. Nadalje pridenite na vsak hektoliter 20 gramov citrone in 5 gramov salicilne kisline. Obojo kislino kuhajte na vinu toliko časa, da se raztopi, in vlijte potem raztopljeno in ohlajeno v bolno vino. To vse bodi v njem kakih 5 dni, in pomešajte vino z drogom vsak dan tolikokrat le mogoče, če tudi vsako uro. Čez 5 dni nehaite mešati in čakajte, da se vino učisti, in potem je pretočite. Skoraj gotovo bode Vaše vino ozdravelo, gotovo pa bode pitno in nič več se ne bode kvarilo. Veselilo nas bode, ako nam sporočite ob uspehu.

(Dalje prihodnjič.)

Podučne stvari.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

(Dalje.)

168.

Blodenje po lesu. Novi nemiri.

Nekega dne za večera je prišel naš kovač povedat, da je slišal o novem rušu (najdišču zlata), ki ni daleč. Hotel je mojega konja na posodo, da pojde zjutraj tje pogledat. Naši konji so cel dan hodili in se pasli po lesu. Samo na večer smo jih poiskali in napojili, potem pa zopet spustili v les. Kovač je pripeljal konja z lesa in zjutraj je res odjezdil. Koj drugega dne se je povrnil z novico, da je našel tisto mesto, ali treba je koj iti tje, da nas drugi diggerji ne prehité.

Spočetka nas ni veselilo, da bi se predstavili, ali kmalu nas je nesreča sama prisilila na to. Nekega večera,

ko je drug moj uže spal, delal sem jaz še pod zemljo. Kar nenadoma udari voda s tako silo, da me je na tla podrla. Jašek je bil 17 črevljev od mene, in voda je čedalje huje bruhala. Brzo zletim k jašku, kjer je od vretena visela močna vrv. Vode se je nateklo uže za dva črevlja in je še vedno drla. Eden skok in uže sem se držal za vrv, po katerej sem splezal na dan kakor dimnikar. Sedaj ni kazalo drugo kakor poslušati svet kovačev. Zložili smo zjutraj platnene stane in vse narodje na dva voza, v katera smo vpregli naše tri konje; četrtega konja, ki ga je bila sama kost in koža, privezal je kovač zadaj k vozu.

Čez dve uri smo prišli na razsežno ravnino. Vroče je bilo tako, da smo odložili z ramen rance, v katerih smo nosili živila in druga različne potrebne reči. Kmalu potem smo slekli tudi suknje in izzuli črevlje ter vse pometali na vozova. Konji naši niso mogli skoro več naprej radi žeje, vode pa ni bilo nikjer. Čedalje huje je peklo. Počasi smo lezli naprej s suhim grlom, da smo slednjič pozno popoldne prekorakali širopusto ravnino, in dospeli na rob divje krajine. Kopanine, kamor nas je kovač vodil, niso bile posebno daleč, in ker midva z Angležem nisva vedela, kje je tisti kraj, zaupala sva se do celega vodstvu njegovemu.

Potovanje je bilo zelo neprijetno. Kovač je vedno švigal po konjih, da nismo stali. Na vso jezo nam je jal še stari konj za vozom, in z vsem trudom ga kovač ni mogel spraviti na noge. Kljuse se ni premaknilo z mesta. Zapuščala nas je potrpežljivost, ker se je uže mračilo. Ko smo sprevideli, da konja ne spravimo po koncu, sklenili smo, da ga pustimo in gremo dalje. Ko sta drugova odšla, ogledam še en pot konja. Kljuse je bilo od žeje in hoje tako zdelano, da sem menil, vsak čas se bode stegnilo. Toda zgodilo se je, česar nisem pričakoval, mrcina se je začela po koncu spravljati. Priskočim in jej pomagam. Res jo spravim na noge in obdržim. Drugova moja sta naredila med tem uže dober kos pota in le tako kakor v megli sem videl še vozova se premikati. Bil je skrajni čas, da se podvizam. Prijel sem konja za uzdo in korakal ž njim dalje. Šla sva počasi, in bal sem se, da mi zopet pade na tla.

Vozova sta zavila uže davno v jarek, in ju nisem več videl. Vendar se nisem dosta zmenil za to, saj je kolovoz mi dosta jasno kazal smer, pokateri sta tekla. Siloma sem vlekel konja za seboj, klestil mu s potoma grmovje, ki se je po tleh plazilo. Stopinje mojih drugov se tudi niso več poznale, pot je bila namreč kamenita. Ker ni bilo videti nobenega izhoda od tu, preverjen sem bil, da korakam še vedno v pravem smeru za njima. Najhujše mi je bilo to, ker sem golonog, in z vednim stopanjem po drobnem kamenju in bodečej suhljadi sta se mi nogi uže tako poškodovale, da sta krvaveli.

Slednjič obstanem pred prijetno dolino, krog in krog je bil lep les. Tu pustim utrujenega konja na travi, jaz pa skočim pogledat za svojimi sopotniki. Hitro sem